

Hoczopán Anna

Átmeneti rítusok

A születés hagyományai a magyarországi románoknál
régen és napjainkban

Arnold van Gennepnek¹ köszönhetjük azt a felismerést, miszerint a tradicionális társadalmakban a szakrális időt átmeneti rítusok vagy beavatási szertartások szabályozzák. A francia kutató következtetését, konklúzióját egy sor tudományos értekezés,² tanulmány támasztotta alá, s így ma egységesen el van fogadva. Az emberi lét sorsfordulóinál az átmeneti rítusok az egyént átsegítik az egyik stádiumból a másik stádiumba, és lényegében ezek a rítusok ugyanazt a sémát követik. Az átmeneti rítusok mindhárom momentuma – az *elkülönülés*, az átmenet és az *integrálódás* – létesít egy időközt, amely alatt úgy az egyén, mint a közösség „*az Ég és a Föld között függenek*”, az élet ideális és a gyakorlati, valós rendje között. Éppen ezért ez az időszak sajátos szertartásokat ölel fel. Ezeknek az a feladatuk, hogy biztosítsák a problémamentes átmenetet, megvédjék az egyént egy esetleges kudarctól, mely kudarc ugyanúgy érintené a közösséget is.

Szimbolikusan, az átmenetet egy templom küszöbéhez lehetne hasonlítani a létesítmény szakrális voltában, mivel ugyanúgy, mint az építmény is, ez a kis alkotóelem különíti el a szentet a profántól. A küszöb tehát olyan szimbólum, amely elválasztja és egyben egyesíti is a két világot. Az átmenet nem más, mint maga a *küszöb*, a két világ közötti távolság minőségi megtétele. Ebben az esetben a rituális aktusok szigorúan determináltak, folytonosak, és nem ciklikusak, ismétlődőek, mint az év jeles napjai.

Kétségtelen, az átmeneti rítust legjobban a pubertás beavatása képviseli, amikor a serdülő az egyik társadalmi rétegből átmegy a másikba. Mindemellett, az átmeneti rítusok szabályozzák még a születést, a lakodalmat és a halált, mivel minden esetben egy olyan beavatásról van szó, amelynek során radikálisan változik maga az ontológiai rendszer is.

Ami a halált illeti, a halott csak akkor válik tagjává a halottak közösségének, ha elvégezték az adott szertartásokat. Bizonyos népeknél csak a rituális elhantolás igazolja a halált. Úgy tűnik, a tradicionális társadalomban valakire kirótt legszigorúbb büntetés a halotti szertartás megvonása. Az Antigonéból is kitűnik, hogy ez a büntetés egyet jelentett az egyén emberiségéből való abszolút és végleges kizárásával. A román tradicionális társadalomban a halotti szertartás hiánya szintén ugyanilyen súlyos következményekkel járt. Ezért a népköl-

¹ Arnold van Gennep: *Les rites de passage*, Paris, 1909

² Elég megemlíteni Mircea Eliade – *Le sacré et le profane*, Paris, 1965; *Naissances mystiques*, Paris, 1959 – és Claud Lévi-Strauss – *Mythologiques*, Paris, I, 1964, II, 1966, III, 1967 – munkáit.

tészetben különleges megoldásokhoz folyamodtak az emberek. Ilyen példa a *Miorița* balladája is, ahol a temetést a természet mint Magna Mater vállalja fel, és így megmenti a halott lelkét. Ez a szimbolikus rituálé kárpótló metaforaként működik, egy olyan metaforaként, amely egyensúlyban tartja az élet folyamatát a kultúra keretén belül.

Születés esetében a *munkálatok* hasonlóak. Születésnél a gyermek csak fizikai léttel bír, őt csak az után ismeri el a család, és azon keresztül a közösség is, miután a szertartás megvalósult, tehát miután konfirmálva lesz mint emberi lény. A rituálé kötelezősége egyenlő az élet kulturális újradimenzionálásával, egy modellbe való besorolásával. Hogy mennyire nagy jelentősége volt ennek a modellnek, tükrözi az a tény is, hogy a magyarországi román falvakban, Kétegyháza és Magyarcsanakon, a keresztleetlenül meghalt gyermekeket nem temették a temető *szent földjébe*.³

A születéssel kapcsolatos ősi hiedelmek, amelyeket Simion Florea Marian⁴ és Artur Gorovei⁵ is leírt, felhívják a figyelmet arra a tényre, hogy a rítusok be nem tartása képes volt az egyénre és a közösségre szerencsétlenséget hozni. Így a román tradicionális társadalomban is létezett az a hiedelem, miszerint az elvetélt gyermek, ugyanúgy, mint a születése után azonnal elhalálozott gyermek, amelyik nem volt megkeresztelve, gyermekvámprír⁶ (moroi) vagy farkasemberré⁷ (vârcolac) változott. Nyilvánvaló, hogy a kultúra e sajátos koncepciójában csak a beavatási szertartás igazolja az új ontologikus helyzetet, hiánya esetében, a valós, biológiai esemény csak a természet része, nem a kultúráé is. Ha nem követi a modellt, ha kulturálisan nincs újradimenzionálva, az élet antimodellbe csap át, negatív fejlődést eredményez.⁸ Ez azt jelenti, hogy az élet mint természetes megnyilvánulás tele van démonokkal, „tisztátalan”

³ Egy kétegyházi néni mesélte, hogy abban az esetben, ha a gyermek halva született, vagy a szülés után azonnal meghalt és nem volt megkeresztelve, árokparton temették, külön a megkereszteltektől, és pap nélkül hantolták el. Más volt a helyzet, amikor az újszülöttel meghalt az anya is. Ilyenkor a kisgyereket az anya ölébe tették, és így együtt voltak eltemetve.

⁴ Simion Florea Marian: *Naștere la români, Scrieri etnografice*, București, Ed. Academiei Române, 1892

⁵ Artur Gorovei: *Datinile noastre la naștere*, București, Ed. Minerva, 1909

⁶ „Moroiul” a román mitológiában kis kísértetet, gyermekvámprírt jelent. A keresztleetlenül meghalt gyermekek változhatnak át kísértetté. Jellegzetességük, hogy saját anyjukat kínozzák. Részletek: Simion Florea Marian, i. m., 75.

⁷ A kis kísértetekhez tartozik még a „vârcolac”, aki szintén a keresztleetlenül meghalt gyermekből lesz. Ezeket farkasembereknek is nevezik, akikről azt hiszik, hogy napfogyatkozásokor lenyelik a napot és a holdat. Adrian Fochi: *Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea*, București, Ed. Minerva, 1976, 176.

⁸ A *Nap* és a *Hold* című balladában (G. Dem Teodorescu gyűjteményéből, *Poezii populare române*, București, 1885) a Nap, miután ellátogatott a mennybe, majd a pokolba, megállapítja a különbséget a keresztleetlen és a megkeresztelt halott gyermekek között. Jelentős különbség van közöttük. Az előzőek a mennybe mennek, „fehér madárkák” lesznek és boldogságukat énekelgetik, míg az utóbbiak a pokolba mennek, ahol egy „száraz” és „korhadt” fán siratják el bánatukat: „jaj és jaj nekünk”.

lényekkel, amelyeket csak szertartások segítségével lehet megszelídíteni vagy pozitív értékévé változtatni.

Arnold van Gennep szerint az átmeneti rítusok funkciója az egyensúly visszaállítása és az esemény fémjelzése. Az átmeneti rítusok nemcsak humanizáló technikák, hanem a társadalmi egyensúlyt fenntartó segédeszközök is egyben. Ezek a rítusok az egyensúly tényezői, a cselekvés védjegyei. A születés, az esküvő és a halál esetén az átmeneti szertartások autentifikálják a megtörtént eseményt, jogosultságot teremtenek arra, hogy átstrukturálják a közösséget az újonnan alakult helyzet függvényében.⁹

A rítusok kiegészítő részként a mítoszokhoz kötődnek. A rítus innen kapja jelentéseit, szimbolikája a mítosznak van alárendelve. A néprajz szempontjából a mítosz is, mint a rítus, hiedelmekben és szokásokban tükröződik, ezeket normalizálják és igazolják. A hiedelmek és szokások mellett, amelyek az átmeneti rítusokat alkotják, fontos helyet foglal el a rituális költészet – dalok, jókívánások, verses formulák –, amely ünnepi hangulatot ad a momentumoknak. A születési rítusok repertoárja, úgy tűnik, szegényebb a lakodalmi, illetve a temetkezési szokások repertoárjánál. Ebből kiindulva azt hihetnénk, hogy a hely, amelyet a rítusok rendszerében foglal el, kevésbé fontos. Több mint valószínű, hogy ez a szegényes repertoár ad magyarázatot arra, hogy miért nem kaptak helyet a nagy kutatók, mint Robert Lowie¹⁰ vagy Marcel Mauss¹¹ munkáiban. A román tradicionális kultúrában a születési rítusok fontos szerepet játszanak, s ez a magyarázat arra, miért tanulmányozták ezeket szisztematikusan különböző aspektusból. Az utóbbi időben Simion Florea Marian és Artur Gorovei leíró munkáit egy sor tudományos munka követte. Munkák, amelyek rávilágítanak arra, hogy milyen helyet foglalnak el ezek a szokások rendszerében,¹² vagy milyen hatással vannak a rokonsági struktúrákra.¹³

Mircea Eliade¹⁴ szerint az élet születése a primitív társadalmakban hierofánia, egy kezdeti hierogámia jele. A primitív tudatban a hierogámia mint alkotó aktus van jelen, ugyanakkor az Univerzum és az Élet alkotása. Az ősi kultúrák gondolkodásmódjában egy ember megszületése utánozza, imitálja az Embernek a megszületését, de ugyanakkor az Univerzum kezdetét is. Bármilyen születés ismétli a kezdeti helyzetet, és ezáltal integrálódik egy modellbe, amely modell a kozmikus rend szintjére emelkedik.

Pillanatnyilag nem foglalkozunk egy mitikus alap rekuperálásával, amely igazolja egy tradicionális kultúrában az ember rituális magatartását. Ezt már megtették mások. Elegendő megemlíteni Mircea Eliade és C. G. Jung – Ch. Kerényi¹⁵ munkáit. Ami bennünket ebben a tanulmányban érdekel, az ezeknek

⁹ Mihai Pop: *Obiceiuri tradiționale românești*, București, CCES, ICES, 1976, 125–128.

¹⁰ Robert Lowie: *Manuel d'anthropologie culturelle*, Paris, Payot, 1936

¹¹ Marcel Mauss: *Manuel d'ethnographie*, Paris, Payot, 1947

¹² Mihai Pop, i. m.

¹³ Nicolae Constantinescu: *Relațiile de rudenie în societățile tradiționale – Reflexe în folclorul românesc*, București, Ed. Academiei, 1987

¹⁴ Mircea Eliade: *Naissance mystiques*, Gallimard, 1959, 26–32.

¹⁵ C.G.Jung – Ch. Kerényi: *Introduction à l'essens de la mythologie*, Paris, Payot, 1968

a szituációknak a költői megnyilvánulásai, még pontosabban az a képességük, hogy költői struktúrákat – rituálisakat és nem rituálisakat – hoznak létre.

A szülők és az újszülött, vagyis a szűk család mellett a születési rítusokhoz kapcsolódnak még a *mágus*¹⁶ (magicianul), a *bába*¹⁷ (moaşa) és a *keresztiszülők*¹⁸ (naşul). A születési rítusok rendszerét forgatókönyvformára szűkíthetjük le, amely főbb részekre osztva magában foglalja a szereplőket és a költői formákat egyaránt. Ennek alapján az alábbi részeket tudjuk megkülönböztetni:¹⁹

A termékenység. Ez az első rész, a kezdet, lehet abnormális, azaz *fogamzóképeség nélküli*. A tradicionális társadalmakban a meddőségre úgy tekintenek, mint egy véletlen balesetre, mint egy olyan betegségre, amely mágikus módon gyógyítható. Ennek következtében a személy, aki közbelép, az a mágus, a varázsló vagy a boszorkány. Varázslatukhoz különböző tárgyakat használnak, s azok mellett elmormogják az igézést feloldó mondókát, más szóval mágikus funkcióval bíró költői formulákhoz folyamodnak.

A terhesség. Úgy tekintenek a terhességre, mint áldott állapotra, ezért ezt egész időtartama alatt védelmezni kell úgy az anya, mint az egész közösség által. A közösség a leendő anyától bizonyos normák betartását követeli meg – tilalmakat és előírásokat –, amelyeknek nincsenek ugyan költői formájuk, de nagyon sok hiedelem és babona alapját képezik.

A szülés. Ennek a résznek „főszereplője” a *bába* (moaşa). Ez a meghatározó személy amellest, hogy a gyakorlati teendőket ellátja, megerősíti a pillanat ünnepélyességét és elmond bizonyos rituális formulákat, tehát ez a rész is tartalmaz sajátos költői formulákat.

Megelőzés (profilaxia). Normális körülmények között hat hétig tart, amikor az újszülött arra vár, hogy megkereszteljék. Az újszülött megvédése a bába feladata, aki általában nemcsak különböző tárgyakhoz és cselekedetekhez folyamodik, hanem igénybe vesz bizonyos költői formulákat is.

Jövendölés. Az újszülött további sorsáról azt hiszik, hogy a *sorstündérek* (ursitoarele) szabályozzák, akiket igézéssel kedvező jóslatra lehet megkérni.

¹⁶ A román tradicionális kultúrában a mágus (magician) nem más, mint egy javasasszony vagy egy varázsló. Artur Gorovei *Descânţelele la români* című munkájában megjegyzi, hogy a javasasszonyok vagy a varázslók különös lények voltak, akikről az emberek azt hitték, hogy földöntúli erővel rendelkeznek. Az ördöggel cimborálnak, akit a legtöbbször legyőznek, de sokszor annak szolgálatába is állnak. És mivel a varázsenekeket a misztikum lengte körül, nem mindenki ismerhette ezeket a formulákat. Természetesen, a mágusoknak kötelességük volt titokban tartani a mágikus formulákat, máskülönben ezek elvesztették mágikus erejüket.

¹⁷ Nagyon tág értelemben azt a nőt hívják bábának (moaşă), aki segédkezik a szülésnél, ez a nő a legtöbbször már igen öreg. Mégis, a tradicionális társadalomban a bába amellest, hogy felügyelte orvosilag a szülést, ismerte és gyakorolta a szüléshez kötődő összes rítust, az egész szertartásnak ő volt a mestere.

¹⁸ A keresztiszülők (naşi) felügyelték a kisgyermek társadalomba való beilleszkedését, az első megtett lépésektől kezdve. Ők adtak tanácsot, és támogatták a jövőre nézve is. A keresztgyerekeknek (fin) kötelessége volt, hogy hálás legyen a keresztzüleinek, és ezt ki is kellett nyilvánítania betartván bizonyos etikettet, egy társadalmi protokollt.

¹⁹ Felhasznált adatok: Simion Florea Marian, i. m.; Artur Gorovei, i. m.

Bevezetés. Ez az a momentum, amikor az adott társadalom a szertartás celebrálásával elismeri az újszülött egzisztenciáját. Ennek a szertartásnak a „főszereplője” a keresztapa (naşul).

A születési rítusok bizonyos szabályozó formákhoz kötődnek, amelyek jóval megelőzik a születést. Íme, a mód, amely a születési rítusok esetében a kisgyermek világrajöttét előkészíti: *A nőnek gyermeke születik. Fiú lesz vagy lány? Az állapotos asszony kitalálhatja. Ha nehéz a terhe, fiú lesz, ha könnyebben viseli a terhét, akkor lány lesz.*

Abban az esetben, amikor egy nőnek nem lehet gyereke, az egyetlen megoldás, amelyhez folyamodhat, mágikus eredetű.

A neves román néprajzkutató, Artur Gorovei a múlt század elején az alábbiakat állította: *A terhesség* olyan állapot, amely számtalan mágikus gyakorlathoz, jövendöléshez, hiedelemhez, babonához kötődik, amely motiválja a számtalan előírást és tilalmat. A terhességi időszakban a terhes asszonynak ismernie kell azokat a mágikus formulákat, amelyekkel távol tudja tartani a rosszat. Így, az áldott állapotban lévő nőnek nem szabad megnéznie egy sánta, vak vagy nyomorék embert, hogy a születendő gyermeke ne szülessen ilyen hiányosságokkal. Ha akarata ellenére mégis meglát egy ilyen embert, a következőket kell mondania: „nem egyet látok, hanem kettőt”, mert így a hiedelem szerint semmi rossz nem történhet.

Efféle normák, szétszórta, tovább élnek még, a modern civilizációhoz alkalmazkodva. A kétegyházi (Békés megye) román asszonyok között közszájon forog az a történet, amikor egy asszony sok nyulat látott a televízióban, látva azokat rájuk csodálkozott, és mivel terhes volt, szült egy nyúltestű és emberfejű gyermeket. Az asszony, akivel ez állítólag megtörtént, még él, de az igazság teljesen más:

Ünnepi vetett ágy

szült egy beteg gyermeket, aki azonnal a születése után meghalt, és akit senki nem látott a falubeliek közül. Ebben az esetben arról van szó, hogy a népi képzelet és a már meglévő hiedelmek egybeestek, így az említett történet megszülethetett, és az emberek nem csináltak mást, mint a mitikus igazságot újraértelmezték. Ezzel a problémával Mircea Eliade²⁰ foglalkozik munkáiban, magyarázatot is fűz hozzá. A hasonlóság jelentős. Nem sokkal a második világháború végét követően, kutatásai során C. Brăiloiu Észak-Romániában lejegyzett egy tragikusan végződő szerelemről szóló nagyon szép balladát. A ballada hőse egy fiatal vőlegény. Egy erdei tündér beleszeretett a fiatalemberbe, és mivel ez nem viszonzta szerelmét, a féltékeny tündér pár nappal a fiatalember

²⁰ Mircea Eliade: *Littérature orale* című fejezet a *Histoire des littératures* kötetből, I, Paris, Gallimard, 1955, a 19. oldaltól

esküvője előtt belelökte őt a szakadékba. Másnap, a ballada szerint, néhány pásztor rátalált a holtestre és a fák ágai között lévő kalapra. Hazahozván, az úton találkoztak a halott menyasszonyával, aki miután megértette, mi történt, elsiratta szerelmét célozgatva az erdei tündér féltékenységére.

Ennyi a ballada tartalma. Annak reményében, hogy talál más variánsokat is, Brăiloiu megkérdezte a lakosoktól, mikor történt mindez. „Nagyon régen”, volt a válasz. „Ez egy nagyon régi történet”, állították. Tovább erósködve, a zenekutató megtudta, hogy az események nem is olyan régen, alig negyven éve történtek. Még azt is sikerült megtudnia, hogy a balladában szereplő fiatalember menyasszonya még él. Látogatása alkalmával Brăiloiu tőle is megpróbálta megtudakolni, hogyan is történtek a dolgok. Egy teljesen szokványos balesettel találkozott: egyik este, figyelmetlenségből, a vőlegénye belecsúszott egy szakadékba, de nem halt meg azonnal. Nyögéseit néhány arra járó meghallotta, akik beszállították a faluba, ahol nemsokára meg is halt. A temetésen ő is, mint a többi falubeli asszony, elsiratta, a faluban jól ismert siratóénekekkel. Sem ő, sem más nem tett semmilyen célzást semmiféle erdei tündérre.

Ebből kitűnik, hogy viszonylag rövid idő alatt – annak ellenére, hogy a fő tanú még élt – az események néhány adalékkal megtoldva átcsúsztak a mítoszba: a féltékeny tündér, a fiatalember meggyilkolása, a menyasszony siratóéneke stb. A falu lakosai közül többen tanúi voltak a valós eseménynek, mégis értelmetlen maradt számukra valami ebből a történetből. A házassága küszöbén lévő fiatal tragikus halála bizarr mértéket öltött, amelyet önmagában a baleset nem igazolt. Több mint valószínű, innen ered az a szándék, hogy rejtett magyarázatot találjanak, amit összefüggésbe hoztak a mítosszal. Az esemény mitizálása nemcsak a ballada alkotásában áll, a féltékeny tündért akkor is megemlítették, amikor szabadon mesélték el a régi történetet.

Amikor Brăiloiu megpróbálta szóba hozni a valós történetet, úgy, ahogyan elmesélte a volt menyasszony, a falubeliek azt mondták, hogy az öregasszony elfelejtette, sőt, az átélt szenvedések miatt elméje megzavarodott. Szerintük nem az öregasszony mondja az igazat, hanem a ballada!

Mutatis mutandis, a kétegyházi történet egy hasonló valós eset mitizálási folyamatát illusztrálja, egy olyan történetét, amely önmagában nemcsak értelmetlen, de indokolatlan is. Viszont a mítosszal való találkozás értelmet és motivációt ad a történeteknek, még akkor is, ha ez túllép a valóságon, átlép egy ideális rendszerbe, világba, amely a mítosz sajátossága. A mítosszal való találkozás után az újszülött értelmetlen halála motiválva lesz. Halálának okozója a mindenkori viselkedési normák megszegése, ami az egyensúly megbomlásához vezet. Ez a példa arra is felhívja a figyelmet, hogy ezek a születéshez kötődő hiedelmek és babonák alapjaiban még ma is aktívak. Íme, példának okáért, még egy évszázaddal később, mint ahogy Gorovei lejegyezte a már említett munkájában, Kétegyházán a kismamák még most is használják azt a mágikus formulát, hogy: „ketten nézzük, ketten látunk” vagy „ketten vagyunk, ketten csodálkozunk”, amikor csúnya dolgot, nyomorék embert vagy olyasmit látnak, amire rácsodálkoznak, s ezt a kisgyermek megvédése érdekében teszik.

Ugyanolyan aktívak azok a hiedelmek, amelyek a gyermek testen található anyajegyek származását magyarázzák. Ezek abból adódnak, hogy a terhes nő nem megengedett dolgot csinált a terhessége alatt.

Figyeljük meg, hogyan magyarázza egy kétegyházi anya a lánya lábán található anyajegyet:

Amikor másállapotban voltam a kisebbik lányommal, elloptam egy meggyet. Helyben meg is ettem, és megtörültem a kezemet a ruhámban. Ha hiszed, ha nem, amikor megszületett, ott volt a meggy alakú folt a lábán.

A harmadik nagy szegmens, a születés. Közvetlenül a szüléshez kapcsolódik egy sajátos hatalommal bíró szereplő – a bába. A szegmens magában foglal egy olyan rituális formulát, amelyet a bába mond el azonnal a szülés után. A román folklórban ismert a verses formulának egy nő- és egy hímnemű változata:

Ez a fiú (leány),
Akit felemeltem,
Légyen szerencsés
És okos
És vidám
És szerelemre éhes,
Légyen egészséges
És tanult és módos
Rendes ember,
Akit figyelembe vesznek.

Ez a rituális formula különösen abból a szempontból fontos, hogy rávilágít azokra a struktúrákra, azokra az emberimodell-komponensekre, amelyeket a román tradicionális társadalom fejlesztett ki. A modell több összetevőt (orvosi, intellektuális, esztétikai, morális, társadalmi) foglal magában, és összefüggéseikben ezek egy ideális ember képét adják.

A szülés eme fázisához érdekes megemlíteni azt a tényt, hogy a magyarcsanádi és a kétegyházi románoknál, amikor még otthon szültek az asszonyok, a szülés alatt, amelyet a bába felügyelt, a másik szobában vagy odakint a szülők és a férj többször elmondták *Szent Mária álmát* (*Visul Maicii Domnului*). Ima, amelyről azt tartották, hogy segít azokon, akik bajban vannak. Ez a közös imádkozás egy módja volt annak, hogy a momentum ünnepélyességét szakrális szintre emeljék. Napjainkban a gyerekágyas anyukák leírják ezt az imát, és a párnájuk alá teszik.

A következő rész a profilaxia (megelőzés), amely halmozza az elhárító orvoslás elemeit, és amelyik kettős funkcióval bír. Egyrészt elősegítették az anya normális állapotához, valamint a társadalomba való visszatérését, másrészt az újszülött védelmezését szolgálták a betegségektől, a rontó lényektől. Ez a szokás még ma is él a magyarországi románok között. Különböző ajándékokat visznek az újszülöttnek, miközben a következő rituális formulát mondják: *Mi keveset adunk, az Isten sokat adjon!* Megőrződött az ígézés hiedelme is, amely a magyarországi románoknál még ma is nagy szerepet játszik. Azok rendelkeznek ezzel a mágikus hatalommal, erővel, akikben erős érzelmek dominálnak, mint amilyen az irigység vagy a gonoszság. A szemmel verésre (diotet) úgy tekintenek mint ártó cselekedetre, amire bárki képes, aki nem tartja be a társadalom szokásait, mint például az újszülöttre való rácsodálkozás tilalmát:

A kisgyermeket meg lehet ígézni úgy is, ha valaki nagyon rácsodálkozott. Hogy meg ne verje szemmel, volt, aki kést rakott a kisgyermek feje alá, a látogató pedig háromszor megköpködté.

Nézzük meg, hogyan gyógyították a megigézett gyermeket Kétegyházán:
„A szemmel verést ráolvasással gyógyították: elmentek a kúthoz tiszta, meg nem kezdett vízért, amit egyenesen a kútból húztak. Amíg felhúzta a vödöröt, nem volt szabad levegőt venni. Egy pohár vizet mert a vödörből, vigyázni kellett, hogy egy csepp se essen ki. Beletett a pohárba kilenc morzsát. Amíg egy késsel háromszor keresztet vetett, mondta az igézés elleni szöveget:

Útnak indult kilenc molnár kilenc molnárnéval,

Kilenc késsel, kilenc ollóval,

Énekelve, jajgatva.

Senki őket ne hallja,

Csak Szent Mária

A mennyek kapujából és mondja:

– Merre tartotok, ti kilenc molnár

És kilenc molnárné,

Énekelve, táncolva

És tenyérből tapsolva?

– Hát megyjünk X-hez,

Húsát megegyük,

Vérét kiszívjuk,

Halálát készítsük.

– Hát, ti oda ne menjetek.

Menjetek virradatnak,

Menjetek keletnek,

Ott van madár-zadár,

Húsát egyétek,

Vérét szívjátok,

Halálát készítsétek!

Az igézés elleni szöveget (o dăscântat) háromszor mondják el, háromszor csináltak a földön a késsel keresztet, és ráfújtak a pohárra háromszor. Volt, aki kilencszer mondta el a szöveget, kilenc keresztet csinált a késsel a föld felszínén és kilencszer fújt a pohárra, és ezután elment a beteghez, és adott belőle, hogy igyon. Majd a vízbe mártotta az ujját, és keresztet vetett a beteg homlokára, majd kiment és ráöntötte a kutyára. Az igézés elleni szöveg csak akkor használt, ha ellopták, vagyis hallásból tanulták.

És végül szólnunk kell arról, hogy a születési rítusok rendszerén belül a keresztapa tekintélyuralmat élvez. Általa válik legitimé az újszülött léte, valamint általa lesz az újszülött mint önálló egyén nyilvánosan elismerve és elfogadva. Önállósága, identitása elsősorban abban nyilvánul meg, hogy az újszülött saját nevet kap, és egyben a keresztapa családján keresztül új rokoni kapcsolatba integrálódik. Az újonnan létesített rokoni kapcsolat ugyanolyan erős és szigorú, mint a vérrokonság.

Az újszülött társadalomba való integrálódása a kereszteléssel be is fejeződik. Ezt a részt sok rituális verses formula fémjelzi. Mindnek az a feladata, hogy biztosítsa a kisgyermek problémamentes beilleszkedését az új világba.